

STYRESAK 38/21

BUDSJETT 2022 OG ØKONOMIPLAN 2022-2025

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

28. oktober 2021

Saksbehandler

Sissel Bastiansen, Susan Reinhardtsen, John Olsen

Vedlegg til saksfremlegget

Forslag til budsjett 2022

Handlingsplan 2022

Saksfremlegg

1. Overordnet vurdering av Vest-Agder-museets økonomiske situasjon

Både styret og administrasjonen har påpekt den krevende økonomiske situasjonen i Vest-Agder-museet. Regjeringen, her under Kulturdepartementet, har også for 2022 budsjettet videreført ABE-reformen som innebærer at indeksregulering av tilskudd legges 0,5 % under reell lønns- og prisvekst. Om dette blir videreført av ny regjering er ikke avklart på tidspunktet budsjettet legges frem for styret.

Følgende overordnede grep er gjort i årets budsjett:

- Jf. tidligere ønsker fra styret er lønn og de fleste kostnader knyttet til avdelingene nå lagt ut i avdelingene.

- Utviklingsprosjekter må som hovedregel prosjektfinansieres/søkes eksternt finansiert.
- Det er lagt inn forventet økt egeninntjening i tråd med generell prisvekst. Ved Kanonmuseet er det lagt inn realøkning i inntjening i forbindelse med nytt museumsbygg/ny museumsbutikk.
- Det er lagt til grunn at tilskuddsordningen knyttet til det tidligere bevaringsprogrammet for teknisk-industrielle anlegg også i 2022 dekker de reelle kostnadene knyttet til FDV stillingene ved Sjølingstad Uldvarefabrik, samt tilhørende FDV kostnader.

Midlene som årlig avsettes til bygningsvern (kr 500 000) og til arbeid med lokalhistoriske utstillinger (kr 500 000) er marginalt økt/videreført på samme nivå som tidligere. Jf. senere i sak er det forslag om å bruke kr 1 million av disposisjonsfond til bygningsvern i 2022 og 2023. Det er søkt satt av noe midler til styrking av forskning i museet. Direktøren kommer tilbake med en egen sak på dette på ett senere tidspunkt.

Annet hvert år drar de ansatte i VAM på studietur. VAMs avdelinger er spredd over et stort geografisk område. Studieturen er derfor et viktig sosialt tiltak for å knytte de ansatte sammen og skape noen felles referanserammer. Studieturen ble innført som en erstatning for felles julebord. I tillegg er det lagt inn midler til en «bli kjent tur» for styret. Turene skulle vært gjennomført i 2021, men ble utsatt til 2022.

Museet viderefører arbeidet med å øke inntjening i museumsbutikkene. Dette stoppet delvis opp som følge av koronasitasjonen, men tas opp igjen nå. Dette innebærer bl.a. å vurdere både vareutvalg og prising.

- Prising av arrangementer og type arrangementer i forholdet mellom bemanning vs. inntjening.
- Rasjonalisering av driften knyttet til bl.a. digitalisering.

- Økt synlighet for museet med tanke på økt besøk og økt mersalg.

Den økonomiske situasjonen er særlig krevende ved de to teknisk-industrielle anleggene Sjølingstad Uldvarefabrik og Setesdalsbanen. At Riksantikvaren gir tilskudd som reelt sett dekker FDV stillingene ved anlegget har vært virksomhetskritisk. Ansvar for forvaltningen av tilskuddene er overført fylkeskommunene fra 1. januar 2021, men hvilke rammer den enkelte fylkeskommune vil få er uavklart frem til rundt nyttsårsskifte. I 2021 fikk Sjølingstad redusert sine overføringer fra den statlige potten, men dette ble senere kompensert av fylkeskommunen gjennom en ekstravevilgning.

Museumsbanene fikk fra 2021 en egen post på statsbudsjettet. Fordelingen av disse midlene gjøres av Jernbanemuseet. Setesdalsbanen fikk fra 2021 en økning i tilskudd fra Jernbanedirektoratet, men dette forutsetter at Vennesla kommune og Agder fylkeskommune viderefører sin økte ramme til banen (Jernbanedirektoratet stiller krav om 50/50 matching mellom deres midler og midler fra andre.

2. Generelt om budsjetttrammene for 2022

Som tidligere år velger administrasjonen å legge fram for styret for behandling en oversikt over budsjetttrammene for 2022, basert på føringer for indeksregulering av statlige, fylkeskommunale og kommunale tilskudd som gitt i forslag til statsbudsjett. Midlene er fordelt på avdelingene, fagseksjonen og administrasjonen ut fra en historisk fordeling, etter behov og i tråd med museets strategiske plan og faglige mål. Midler plassert i fagseksjonen og administrasjonen ivaretar fellestiltak på tvers av avdelingene.

Det er i budsjettet for 2022 lagt til grunn en økning på 1,9% i statlige tilskudd, som angitt i forslag til statsbudsjett som ble lagt fram i oktober. Det fylkeskommunale og de kommunale tilskuddene er indeksregulert med 2,5 % i tråd med kommunal

deflator angitt i statsbudsjettet. Det er representantskapet som endelig vedtar budsjett og kommunenes/fylkeskommunens indeksregulering. Etter representantskapet i november vil vi sende brev til kommunene med endelig vedtatt sats. Tilskudd fra Jernbanedirektoratet er økt med 2,6% i tråd med statsbudsjettet.

Tabell 1: Oversikt over tilskudd 2021 samt budsjetterte tilskudd 2022:

Vest-Agder-Museet IKS					
Tilskudd/Inntekter	Regnskap pr 31.08.21	Reg. Bud. 2021	Bud 2022	Endring Kr	Endring %
1. Driftstilskudd					
Kulturdepartementet					
Driftstilskudd	19 400 000	31 100 000	29 680 000	-1 420 000	-4,57 %
Corona-midler	1 220 000	1 220 000		-1 220 000	-100,00 %
Gaveforsterkning		1 777 548		-1 777 548	-100,00 %
Økning revidert budsjett		0	3 000 000	3 000 000	
Sum Kulturdepartementet	20 620 000	34 097 548	32 680 000	-1 417 548	-4,16 %
Agder Fylkeskommune					
Driftstilskudd	8 104 415	14 096 619	14 361 645	265 026	1,88 %
Tilskudd til Vikre/Setesdalsbanen	1 010 000		1 050 000	1 050 000	
Sum Agder Fylkeskommune	9 114 415	14 096 619	15 411 645	1 315 026	9,33 %
Eierkommunene					
Driftstilskudd fra eierkomm. inkl. Vennesla Komm. tilskudd til Setesdalsbanen	7 895 872	11 318 814	11 494 728	175 914	1,55 %
Sum eierkommune	7 895 872	11 318 814	11 494 728	175 914	1,55 %
Øvrige Kommuner					
Driftstilskudd øvrige Kommuner	40 000		104 528	104 528	
Sum øvrige kommuner	40 000		104 528	104 528	0,00 %
Driftstilskudd øvrige aktører					
Jernbanemuseet/Setesdalsbanen drift	4 992 516	3 832 000	3 736 692	-95 308	-2,49 %
Riksantikvaren/Sjølingstad Uldvarefabrik	2 370 911	3 460 000	3 536 120	76 120	2,20 %
Stiftelsen Gimle Gård til Gimle	609 332	700 000	700 000	0	0,00 %
Tingvatn fornminnepark IKS til drift	952 935	1 429 399	1 460 846	31 447	2,20 %
Diverse driftstilskudd	1 301 298	2 838 221	1 738 374	-1 099 847	-38,75 %
Sum driftstilskudd øvrige aktører	10 226 992	12 259 620	11 172 032	-1 087 588	-8,87 %
2. Prosjekttilskudd					
Diverse små	178 996	178 996		-178 996	-100,00 %
Andre tilskudd	982 550	982 626		-982 626	-100,00 %
ION EU	1 614 221	1 614 221	1 614 221	0	0,00 %
Sum Prosjekttilskudd	2 775 767	2 775 843	1 614 221	-1 161 622	-41,85 %
Sum Tilskudd	50 673 046	74 548 444	72 477 154	-2 071 290	-2,78 %

Kommentarer til driftstilskudd i budsjettet for 2022:

1. Tilskudd fra Kulturdepartementet er økt med statens deflator på 1,9 %, med til kr. 29 680 000. Det er i tillegg lagt inn økning på driftstilskudd fra Kulturdepartementet til leie og drift av nytt magasin på kr. 3 millioner. Statlig tilskudd blir etter dette kr 32 680 000.
2. Driftstilskudd fra Agder fylkeskommune er økt med statens deflator til kommunene på 2,5%. Det er i tillegg budsjettert med det årlige ekstra tilskuddet på kr. 1050 000 til Setesdalsbanen.
3. Driftstilskudd fra eierkommunene er prisjustert med deflator på 2,5 %. I tillegg kommer årlig ekstra tilskudd fra Vennesla kommune til Setesdalsbanen på kr. 1 050 000.
4. For 2022 er det budsjettert med et samlet tilskudd på kr 80 000 fra de øvrige fire kommuner. Dette tilskuddet vil bli omsøkt fra de fire kommuner i tidligere Vest-Agder til dekning av en andel av kostnader knyttet til museumsdrift og aktiviteter som også kommer disse kommunene til gode.
5. Driftstilskuddet fra Jernbanedirektoratet til Setesdalsbanen er prisjustert med 2,6%.
6. Fast driftstilskudd fra Tingvatn forminnepark og besøkscenter IKS økes for 2022 med 2,5%.

For inntektsposter utover tilskudd:

1. Salgsinntekter er økt med prisvekst, 3%. Billettprisene i museet økes i 2022 som følger:

a. Voksne	kr 110
b. Barn/student	kr 50
c. Årskort	
i. Voksne	kr 450
ii. Barn	kr 200

iii. Familie kr 800

d. Grupper:

i. Innenfor åpningstid – kr 1600

ii. Utenfor åpningstid – kr 2200

iii. Ved arrangementer lengre enn en time, kr 1200 pr time utover første time.

2. Momskompensasjon/fradrag for merverdiavgift beregnes til kr. 285 000.
3. Finansinntekter utgjør kr. 500 000.
4. Av forsiktighensyn budsjetteres det ikke med prosjekttilskudd før disse er bevilget.
5. Det budsjetteres ikke med sykelønn, ut over refusjon knyttet til varig tilrettelagt arbeid.

2. Personalkostnader

Lønnskostnader er økt fra 2021 til 2022 i tråd med signaler fra KS om en forventet lønnsvekst på 2,5%.

3. Driftskostnader

Avdelingenes budsjett er internt justert i tråd med regnskap 2020, regnskap pr 31.06.21 og 31.08.21. Styrets tidligere signaler om å videreføre historisk fordeling mellom avdelingene er fulgt opp på samme måte som tidligere. I snitt er rammene til avdelingene økt med 2,2%. Dette dekker i hovedsak lønnsvekst.

Driftskostnadene er økt for å ta høyde for leie og drift av nytt magasin. Det er lagt til grunn at Kristiansand kommune og Agder fylkeskommune øker sine tilskudd som omsøkt, selv om deres budsjetter ikke er lagt frem på budsjetteringstidspunktet. For 2022 er det primært budsjettert med flytting av magasin – normal driftssituasjon vil

ikke oppnås før i 2024-25.

Det er i driftskostnadene for 2022 ikke gjort særlige korrigering av strømkostnader utover generell kostnadsøkning på 2,2%.

4. Avsetning 2022 – kr. 2.124.764

Direktøren foreslår at det i 2022 avsettes midler fra driften til disposisjonsfond for å sikre seg mot uforutsette utgifter og/ eller foreta nødvendige investeringer.

Det avsettes kr 110 000 til egenkapitalinnskudd / KLP.

Ved avdeling Hestmanden avsettes kr 1,5 millioner til fremtidig vedlikehold. Dette er knyttet til at Hestmanden hvert femte år må i dokk knyttet til sertifisering. I den forbindelse kommer det også alltid noen ekstra arbeider, vi vet bl.a. at det ved neste dokksetting må utbedre noen skrogplater. Dokksetting, inkludert arbeid, har en kostnad på kr 5-7 millioner.

Det er budsjettet med bruk av 1 million av disposisjonsfond knyttet til flytting av magasin i 2022 og 2023. Pengene skal dekke betaling av dobbel husleie i 2023 og dels 2024 knyttet til flytting. Avsetningen skal også dekke leie av bil/flyttebyrå til transport, gassing/frysing/varmebehandling av gjenstander før de flyttes inn i nytt magasin.

5. Økonomiplan 2023 – 2025

Økonomiplanen for perioden 2023 til 2025 gir et bilde av forventet økonomisk situasjon for Vest-Agder-museet de nærmeste årene. Vi har i økonomiplanen tatt høyde for følgende parameter:

- Forventet økning på offentlige tilskudd omtrent som i dag, vektet til 2%.

- Forventet lønnsvekst på 2,5 % fra 2023.
- Inflasjon / generell prisvekst på 2,5%.
- Øvrige elementer er holdt konstant.
- Økte tilskudd og økte utgifter knyttet til etablering og leie av nytt magasin.

Investeringer er ikke inkludert i økonomiplanen, da disse ikke har sikker finansiering

6. Bruk av disposisjonsfond og bundne driftsfond

Bruk av disposisjonsfond krever styrets godkjenning. Dette tas normalt som del av godkjenning av årsregnskap, når en har endelig avklart avdelingenes mer- eller mindreforbruk.

For regnskapsåret 2020 ble det avsatt ca. kr 3,3 millioner knyttet til mindreforbruk i 2020. Styret har tidligere hatt sak om tilstanden ved museets antikvariske bygningsmasse, særlig ved Kristiansand museum. Direktøren ber styret om å kunne bruke kr 1 million i 2022 og kr 1 million i 2023 til ekstraordinært bygningsvedlikehold. Dette vil gjøre det mulig å planlegge mer langsiktig og kunne søke ekstra midler også fra andre kilder. Direktøren vil holde styret orientert om hvilke prosjekter som prioriteres.

Bruk av bundne fond gjøres når prosjektene er fullfinansiert. Pr. i dag har museet flere søknader inne/ på vei inn, knyttet til slike prosjekter:

- Bygningsvern Kristiansand museum.
- Vedlikehold rullende materiell og bygninger på Setesdalsbanen.
- Vedlikeholdstiltak Sjølingstad.
- Sikringstiltak i Flekkefjord, Mandal og Kristiansand.
- Videre vedlikehold/istandsetting Kristiansand kanonmuseum.

7. Investeringsbudsjett

Det er på nåværende tidspunkt kun lagt opp til investering knyttet til videre

arbeid med nytt museumsbygg på Odderøya.

Deler av arbeidet med reetableringen av Strai/Hornesund holdeplass kan komme som investering, men finansiering er p.t. ikke avklart. Fase 1 av prosjektet, istandsetting av holdeplasskur vil være drift, mens fase 2, etablering av toalett trolig vil være en investering.

Forslag til vedtak:

1. Styret vedtar forslag til budsjett og handlingsplan for 2022 samt forslag til økonomiplan for perioden 2022 – 2025.
2. Styret godkjenner bruk av kr 1 million i 2022 og kr 1 million i 2023 fra administrasjonens disposisjonsfond til ekstra vedlikehold av museets antikvariske bygningsmasse.
3. Styret innstiller overfor representantskapet å vedta forslag til budsjett og handlingsplan for 2022 samt forslag til økonomiplan for perioden 2023 – 2025.

Vest-Agder-museet IKS

Vest-Agder-Museet IKS

REGNSKAP OG BUDSJETT

	Regnskap 2020	Reg. bud. 2020	Reg. bud. 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Salgsinntekter	5 194 544	6 054 020	6 096 501	6 462 358	6 591 605	6 723 437	6 857 906
Leieinntekter	98 890	49 000	49 000	93 000	100 000	100 000	100 000
Tilskudd	72 013 065	64 895 308	74 548 444	72 477 154	73 926 697	75 405 231	76 913 336
Refusjoner inkl sykepenger	1 637 718	424 879	60 000	61 500	61 500	61 500	61 500
Mva ref.krav drift-komp	212 229	285 000	285 000	285 000	285 000	285 000	285 000
Sum driftsinntekter	79 156 446	71 708 207	81 038 945	79 379 012	80 964 802	82 575 168	84 217 742
Driftsutgifter	-13 202 698	-15 002 051	-17 534 746	-16 835 655	-17 010 995	-16 037 516	-16 056 648
Varekjøp	-1 243 064	-1 245 884	-1 178 792	-1 094 792	-1 122 162	-1 150 216	-1 178 971
Lønn inkl. sosiale utgifter	-40 041 390	-41 034 968	-43 177 380	-47 122 834	-48 300 905	-49 508 427	-50 746 138
Forbruksvarer og tjenester	-2 113 289	-2 214 602	-2 745 376	-2 777 376	-2 846 810	-2 917 981	-2 990 930
Vedlikehold og utvkl. driftsmidler	-9 129 881	-8 973 265	-10 733 044	-8 808 834	-9 029 055	-9 254 781	-9 486 151
Inventar og utstyr	-1 327 089	-1 083 213	-632 282	-682 282	-699 339	-716 823	-734 743
Mva betalt komp.ordningen	-212 229	-285 000	-285 000	-285 000	-292 125	-299 428	-306 914
Aktiviteter/prosjekter	-4 245 115	-1 104 887	-1 074 475	-1 037 475	-1 063 412	-1 089 997	-1 117 247
Avskrivninger	-1 355 030	-1 280 007	-1 400 000	-1 400 000			
Totalsum driftskostnader	-72 869 784	-72 223 876	-78 761 094	-80 044 247	-80 364 803	-80 975 169	-82 617 742
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	6 286 663	-515 669	2 277 851	-665 235	600 000	1 600 000	1 600 000
Renteinntekter og andre finansinntekter	744 155	552 758	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Renteutgifter og andre finansutgifter	-68 231						
Resultat eksterne finansransaksjoner	675 925	552 758	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Avskrivninger	1 355 030	1 280 007	1 400 000	1 400 000			
NETTO DRIFTSRESULTAT	8 317 618	1 317 095	4 177 851	1 234 765	1 100 000	2 100 000	2 100 000
Bruk av disposisjonsfond	416 375		772 376	1 000 000	1000000		
Bruk av bundet driftsfond	10 053 040	100 000	1 197 647				
Sum bruk av avsetninger	10 469 415	100 000	1 970 023	1 000 000	1 000 000		
Brukt til investeringer i investeringsregnskapet	-550 844	-110 000	-3 140 338	-110 000			
Avsatt disposisjonsfond	-10 793 307	-1 307 095	-3 007 535	-2 124 764	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000
Avsatt bundne driftsfond	-7 442 882						
Sum avsetninger	-18 787 033	-1 417 095	-6 147 874	-2 234 765	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000
Regnskapsmessig mer/ mindreforbruk	0	0	0	0	-0	-0	-0

KAPITALREGNSKAP

	Regnskap 2020	Reg. bud. 2020	Reg. bud. 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Investering i inventar/ utstyr	-1 274 349						
Investering i bygg og anlegg	-6 192 582	-7 000 000	-8 975 051				
Investering i EK innskudd KLP	-99 386	-110 000	-110 000	-110 000	-110 000	-110 000	-110 000
Avsetning til bundne inv. Fond	-2 627 078						
Sum finansieringsbehov	-10 193 395	-7 110 000	-9 085 051	-110 000	-110 000	-110 000	-110 000
Tilskudd og refusjoner vedr. investeringer	3 447 709		1 820 150				
Overført fra driftsregnskapet	550 844	1 476 372	3 140 338	110 000	110 000	110 000	110 000
Bruk av Bundet drifts- og investeringsfond	3 307 682	5 633 628	4 124 563				
Bruk av disposisjonsfond	2 887 160						
Sum finansiering	10 193 395	7 110 000	9 085 051	110 000	110 000	110 000	110 000
Udekket/Udisponert	0	0	0	0	0	0	0

Handlingsplan for Vest-Agder-museet 2022

Vest-Agder-museet er Sørlandets største museum og skal gjennom bevaring, forskning, formidling og fornying gi publikum gode opplevelser og ny innsikt i livet på Agder.

Nedenstående handlingsplan for 2022 bygger på strategisk plan 2020 – 2022 samt fagplaner for de ulike arbeidsområdene og innsendt søknad til Kulturdepartementet med derværende prioriteringer. Handlingsplanen vil i sin tur danne grunnlaget for avdelingenes årsplaner.

Museets strategiske plan omfatter seks "F-er", hvor formidling, forskning og forvaltning er museenes kjerneoppgaver, mens fornying, forretning og folk (organisasjonsutvikling) er virkemidler for å oppnå målene innenfor kjerneoppgavene.

Vest-Agder-museet som organisasjon kan grovt deles i tre:

- Administrasjonen løser fellesoppgaver innenfor økonomi, administrasjon, personal, strategisk myndighetskontakt og markedsføring.
- Fagseksjonen løser felles oppgaver innenfor samlingsforvaltning, koordinering av fellesprosjekter, design, bistand til utstillingsproduksjon, fotobevaring og forskning.
- Det er ved de geografiske avdelingene/besøksmålene publikum primært treffer museet. Avdelingene har ansvar for formidling, bygningsvern og ivaretagelse av egne anlegg, forskning og kunnskapsoppbygning på eget fagområde osv.

Handlingsplanen vil primært peke på noen hovedprioriteringer innenfor museets aktivitet. En mer detaljert fremstilling finnes i avdelingenes årsplaner og årshjul som utarbeides etter at budsjettet er vedtatt.

Et sentralt punkt i museets arbeid, er å styrke aktiviteten ute i avdelingene og på de ulike besøksmålene i dialog med samfunnet vi er en del av. Samtidig har museet en sentral oppgave knyttet til å bevare den samlede mengden antikvariske bygg, gjenstander, foto osv. Museets samlinger er grunnmuren og grunnkapitalen i museets virksomhet.

Budsjettet gjenspeiler en stram økonomi. De begrensede rammene gir utfordringer både knyttet til vedlikehold/sikring av samlingene og det å kunne gi publikum et godt og variert tilbud. Vest-Agder-museet er en arbeidsintensiv organisasjon. Teknisk-industrielle kulturminner som Sjølingstad Uldvarefabrik, Setesdalsbanen og Hestmanden krever store ressurser for å kunne opprettholdes i drift.

Regjeringens «ABE-reform» har gitt museet et stadig mindre handlingsrom. Det søkes hentet ut besparelser hvor det er mulig.

Faglige satsingsområder

Den røde tråden i Vest-Agder-museets arbeid skal være «Vi forteller din historie».

Vest-Agder-museet er blant museene i landet som har arbeidet mest med tabubelagte og krevende tema. Museets samfunnsrolle er en viktig del av virksomheten og er knyttet opp mot mange av museets avdelinger.

Ut over de ovenfor nevnte to hovedpunktene er museets faglige satsingsområder knyttet til:

- Avdelingenes egenhistorie/lokalhistorie
- Militærhistorie, med særlig fokus på 2. verdenskrig og den kalde krigen.
- Maritim historie, med særlig fokus på plastbåtens historie.
- Industrihistorie, med særlig fokus på nisjeindustri.
- Bygningsvern og byggeskikk.

Forvaltning

Vest-Agder-museet forvalter 128 bygninger, hvorav 102 er antikvariske bygg. Noen av byggene er blant de viktigste kulturminnene på Agder. Museet har fire ansatte knyttet til antikvarisk bygningsvern, to av disse har stillinger kombinert med vaktmesteroppgaver. Museet avsetter selv 500 000 kroner pr. år til arbeid med antikvarisk bygningsvern og har søkt Agder fylkeskommune om en videreføring av 1 million kroner i ekstra støtte til dette formålet. Disse midlene søkes supplert/matchet med tilsvarende beløp fra private fond og stiftelser. I 2022 prioriteres museets midler og tidligere mottatte midler fra Agder fylkeskommune til de mest krevende byggene ved Kristiansand museum. I tillegg søkes Jernbanedirektoratet om støtte til vedlikehold av bygg på Setesdalsbanen og Riksantikvaren via Agder fylkeskommune om midler til Sjølingstad. Museet vil selv utføre vedlikeholdsoppgaver på Lista museum. Museet har videre søkt om å bruke ekstra tilskuddet fra fylkeskommunen i 2022 til arbeidet med istandsetting av Andorsengården i Mandal. Dette forutsatt at Lindesnes kommune bevilger samme beløp. Andorsengården er museets største trehuskompleks og er fredet.

Vedlikeholdssituasjonen for det rullende materiellet ved Setesdalsbanen vil ha et særlig fokus også i 2022. Deler av planlagt vedlikehold i 2021 måtte utsettes pga. stengte grenser. Mye av materiellet var allerede svært slitt da banen ble nedlagt i 1962. Gjennom iherdig arbeid og vedlikehold fra både venneforening og ansatte har materiellet vært i drift, men nå melder behovet seg for større og mer kostbart vedlikehold. Dette gjelder kjelene på damplok og istandsetting av vognmaterieill.

Kulturdepartementet har innstilt på en økning i tilskudd til Vest-Agder-museet for å leie og drifte nytt magasin. Ressursene vil i 2022 bli kanalisert til detaljplanlegging av innredning av nytt magasin og klargjøring av samlingene for flytting.

Ved Setesdalsbanen har en de siste årene mottatt overskuddsmasse til oppfylling med tanke på etablering av lagerhaller for godsvogner. I 2022 vil disse bli prosjektert og arbeidet med finansiering videreført.

Museet gjennomførte i 2016 en ROS-analyse for alle avdelinger. Denne følges i 2022 opp med søknader om konkrete tiltak samt gjennomføring av disse. Tiltak utføres i tråd med prioriteringer angitt i ROS-analysen. Museet søkte i 2021 om støtte til komplettering og oppdatering av ROS-analysen. Denne søknaden ble ikke innvilget. Museet vil i forbindelse med årsavslutningen for 2021 vurdere å bruke deler av et eventuelt overskudd til å utføre en slik oppdatering med egne midler i 2022.

Vest-Agder-museet har flere avdelinger hvor den håndbårne kunnskapen er viktig. Arbeidet med kunnskapsoverføring og sikring av kontinuitet i arbeidet gis prioritet.

Forskning og kunnskapsoppbygning

Vest-Agder-museet vedtok høsten 2019 ny forskningsplan som skisserer hovedlinjene i museets forskningsarbeid. Sentralt står museets faglige prioriteringer: samfunnsrolle, militærhistorie, industrihistorie, nyere maritim historie med vekt på plastbåt, bygningsvern og avdelingenes lokalhistorie.

Vest-Agder-museet er en aktiv deltaker i forskernettverk Agder, sammen med bl.a. Aust-Agder-museum og arkiv, Arkivet freds og menneskerettighetssenter, Universitetet i Agder m.fl. Museet har også avtale med UiA om hospitering av studenter, arbeidspraksis som studenter og en av museets ansatte fungerer som bi-veileder ved UiA.

Museet fikk i 2019 tilskudd fra Creative Europe til prosjektet Identity on the line (I-ON). Prosjektet favner både forskning og formidling. I-ON er et samarbeid mellom museer og et universitet i sju land i Europa. Prosjektet strekker seg over fire år.

Ved mange av museets avdelinger drives en aktiv kunnskapsoppbygning. Sjølingstad Uldvarefabrik dokumenterer hvordan gamle håndverk knyttet til fabrikken ble utført og arbeider sammen med eksterne aktører med rekonstruksjoner av gamle stoff. Setesdalsbanen vil på samme måte arbeide for å samle inn kompetanse knyttet til vognrestaurering.

Arbeidet med museets formidling, enten det er knyttet til lokalhistoriske utstillinger eller annen formidling, fordrer i mange tilfeller forskning og kunnskapsinnhenting for å kvalitetssikre kunnskap og å kunne formidle ny og spennende informasjon til publikum. Noe av museets forskning knyttes også opp mot deltakelse i nasjonale museumsnettverk, blant annet Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie.

«Snartemodugnaðr» er et tverrfaglig forsknings- og formidlingsprosjekt som involverer fagpersoner fra ulike land, ulike fagmiljøer og flere universiteter. Prosjektet arbeider med folkevandringstiden i Agder med særlig vekt på Snartemofunnet. Prosjektet ledes av Vest-Agder-museet, Tingvatn. En fagfelleurdert publikasjon vil bli utgitt i 2022.

Museet har mål om flere ansatte med konservatorer NMF godkjenning. Dette forutsetter at aktuelle kandidater gis mulighet til å skrive fagfelleurderte artikler som publiseres enten i museets egne årbøker, eller i andre tilsvarende kanaler.

Museumsmeldingen som kom i 2021 pekte på forskning som et satsingsområde. Dette ble fulgt opp i statsbudsjettet for 2022, med avsetninger til forskningsstipender for museene. Museet vil i 2022 følge med hvilke innretning disse vil få, og se hvordan disse ordningene kan brukes for å styrke forskningen i museet.

Museet vil jobbe aktivt for å fremme nye forskningsresultater i media, gjennom pressemeldinger og kronikker.

Formidling

VAM vil i 2022 arbeide videre med tilrettelegging og formidling for ulike målgrupper ved alle avdelingene. Arbeidet med utvikling av undervisningstilbud i og utenfor DKS videreføres. Omlegging av DKS i fylkeskommunen legger grunnlag for å tenke annerledes også i museet. Det skal være minst ett felles utviklingsprosjekt med aktivitet og fokus på flerbruk hvert år. I 2022 og de neste årene vil museet låne inn utstillingen «Forelsket og foraktet» fra Oslo museum.

Tilbudet til barn og unge videreutvikles, særskilt i skolens ferier. Vest-Agder-museet tilstreber aktivitetsbaserte opplegg for sine gjester.

Det vil også i 2022 legges vekt på å knytte målrettede formidlingsprosjekter til flest mulig prosjekter innen forskning, samlingsforvaltning og bygningsvern.

Museet skal være en aktiv deltaker i samfunnet og arbeide for synlighet og tilstedeværelse også utenfor museets egne avdelinger.

Creative Europe-prosjektet «Identity on the line» vil også ha viktige elementer knyttet til formidling. En del av disse vil imidlertid først komme mot slutten av prosjektet, dvs. 2022-23. Prosjektet er knyttet opp mot flere av avdelingene i museet. En vandretstilling knyttet til VAMs delprosjekt, «Det snakker vi ikke om», blir ferdigstilt i 2021, men åpner i januar 2022. I-ON er også koblet sammen med Vest-Agder-museets prosjekt «Sammen om fortellingen», både internasjonalt og lokalt i arbeidet med nye utstillinger, der lokalbefolkningen involveres i arbeidet.

Koronapandemien har aktualisert arbeidet med digital formidling og kommunikasjon. Dette er en integrert del av museets formidling, enten selvstendig eller som supplement til annen formidling. I tillegg vil museet arbeide for bedre tilgjengelighet til museets samlinger og økt aktivitet gjennom dedikerte digitale løsninger. Museet har inngått avtale med ulike leverandører med tanke på å teste ut forskjellige løsninger. Museet har for 2022 søkt Cultiva om et samarbeidsprosjekt knyttet til motion capture. I tillegg vil museet i 2022 evaluere erfaringene fra de digitale prosjektene gjennomført i 2020 og 2021.

D/S Hestmanden har ambisjoner om å delta på den nasjonale samlingen «Fjordsteam» i Bergen og under Arendalsuka. Skipet vil også være åpent i Kristiansand. Samarbeidet med Bredalsholmen dokk og fartøyvernssenter knyttet til utviklingen av «Gamlemessa» videreføres. Ut over dette vil 2022 brukes for å fullføre prosjekter om bord, samt utføre utbedringer avdekket under toktet i 2021.

Vi legger til grunn av koronapandemien ikke vil påvirke formidlingen i 2022.

Fornyng

Nytt museumsbygg på Odderøya er Vest-Agder-museets mest sentrale fornyingsprosjekt. Vest-Agder fylkeskommune bevilget 1/3 av investeringskostnadene i 2019. I 2021 bevilget Cultiva kr 60 millioner til byggeprosjektet. Det arbeides videre med kommunal finansiering i 2021 – og statlig finansiering i 2022. Arbeidet med forberedelse til konkurranseutsetting videreføres.

I Mandal arbeides det med Industrihistorisk senter (museumsdelen klar i 2022) samt videre arbeid med mulighetsstudium for Andorsengården.

Ved Setesdalsbanen reetableres Strai/Hornesund holdeplass i Beihøldalen.

Nye lokalhistoriske utstillinger, med involvering av lokalbefolkningen og tilhørende formidlingsopplegg, er en viktig del av fornyingen av museets publikumstilbud.

I forbindelse med behandling av regionplan for Lister, ble det vedtatt at Agder skulle ta posisjonen som «Folkevandringstidsfylket». Museet arbeider videre med konkretisering av dette arbeidet, samt samarbeid med andre aktører for å underbygge denne satsningen.

Forretning

På grunn av bl.a. ABE-reformen er de statlige bevilgningene blitt mindre de siste årene. Dette medfører at museet må skaffe mer av sine midler selv, enten gjennom økt egeninntjening eller gjennom private tilskudd til konkrete prosjekter. Det vil bl.a. være viktig å avklare forholdet mellom statens krav til økt inntjening og kommunenes/fylkeskommunens ønske om lavterskel/gratis adgang ved enkelte avdelinger. Museet må være bevisst at arbeidet med digitalisering ikke gir et økt «gratistilbud» som i neste runde bidrar til færre besøkende og lavere inntekter.

Gaveforsterkningsordningen har vært viktig for museet når det gjelder midler til utviklingsprosjekter det har vært vanskelig å skaffe midler til fra andre kilder. Videreføring av denne, eller hvor vidt den vil bli konvertert til andre støtteordninger er usikkert.

Det vil være et særlig viktig arbeid i 2022 å sikre nok tilskudd til at de teknisk-industrielle anleggene som Sjølingstad og Setesdalsbanen kan bestå som levende kulturminner.

Museet vil i 2022 arbeide for økt «mersalg» ved sine avdelinger. Museet hadde i 2021 «internseminar» med innledere fra Bymuseet i Bergen som har arbeidet godt med dette. Pga. korona har det vært vanskelig å fulgt det opp videre, men dette vil museet prøve på i 2022. Museet er opptatt av å underbygge avdelingenes egenart og ønsker at vare- og suvenirtilbudet også skal gjenspeile dette.

Pandemien har videre vist enkelte av avdelingenes avhengighet av cruiseturister. Det vil trolig ta lang tid før dette segmentet er oppe på tidligere nivå, om det noen gang kommer tilbake på samme nivå. Museet arbeider bevisst for å tiltrekke seg større volum av et eksisterende segment; innenlands gruppereiser. Det vil arbeides konkret med gruppetilbud på alle museene, noe som skal resultere i en digital oversikt. Dette tilbudet skal videreformidles til turoperatører og selskaper som arbeider med dette daglig og vi har som mål å vokse på dette området så lenge pandemien er stabil og smittevern tilsier at dette er forsvarlig. Museet vil også arbeid for å trekke til seg skoler og skolegrupper som tidligere dro til museer og minnesmerker i utlandet med mål om i stedet utnytte tilbudet innenlands.

Museet skal videreføre arbeidet med å digitalisere arbeidsflyten for å kunne bruke personalressursene mer rettet mot museets kjerneoppgaver. Det arbeides også videre med å flytte mer salg av billetter og andre tjenester over på nett samt sette fokus på museets årskort for å øke graden av «gjenkjøp». Markedsføring av museets tilbud vil være viktig.

Folk – organisasjonsutvikling

VAM er en geografisk spredd organisasjon med et stort spekter av ansatte med ulike interessefelt og fokusområder. I en slik organisasjon er det viktig å bygge en god «vi-kultur». Fellessamlinger er viktige møtepunkt, det samme er møtepunkt innenfor de ulike faggrenene. Pandemien har gitt utfordringer knyttet til fysiske møter og kontakt mellom avdelingene. Dette må være et viktig fokusområde i 2022. Vest-Agder-museet gjennomfører annet hvert år en studietur for sine ansatte. Dette ble innført som en erstatning for museets årlige julebord. Studieturen er en viktig arena for at ansatte skal bli kjent med hverandre i en ellers geografisk spredd organisasjon samt skape fellesskap i, og eierskap, til institusjonen. Studietur som skulle vært gjennomført i 2021, vil bli gjennomført i 2022.

Museet skal ha en god flyt av informasjon internt. Dette skal skje i tråd med utarbeidet strategi som bl.a. definerer nyhetsbrev, nettside og e-post fra direktør og administrasjonssjef som viktige kanaler.

Vest-Agder-museet gjennomførte i 2020 en organisasjonsvurdering. Oppfølgingen av resultatene har tatt lengre tid pga. pandemien, men dette vil også være et viktig arbeid i 2022.

Regionplan Agder 2030 har definert gjennomgang av museumsstrukturen som en av sine tiltak. Museet med både styre og ansatte vil være involvert i arbeidet med å utrede og vurdere dagens – og fremtidens struktur.

Museets gjeldene strategiske plan gjelder perioden 2020 til 2022. Dette innebærer at planen må rulleres i løpet av 2022. Det er naturlig å se rullert plan i lys av ny museumsmelding.

John Olsen 14.10.21
Direktør